



Till
Justitiedepartementet

Remiss av betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Sammanfattning

Trelleborgs kommun ser positivt på åtgärder som leder till att förebygga och bekämpa brott. Kommunen ställer sig positiv till förslagen om uppgiftsskyldighet för socialtjänsten. Kommunen ser dock risker med en uppgiftsskyldighet utan föregående begäran för skolan och motsätter sig detta förslag.

Kommunen efterfrågar även förtydliganden gällande särskilt skyddsvärda uppgifter samt vidare utredning av sekretesskydd för uppgiftslämnare.

Yttrandet

Då remisstiden varit kort har kommunen behövt ha ett snabbt internt remissförfarande till berörda förvaltningar. Svarstiden har medfört att kommunen inte har haft möjlighet att följa Statsrådsberedningens rekommendationer för hur ett remissyttrande ska utformas, framför allt vad gäller att följa utredningens disposition i sitt yttrande. Kommunens yttrande är upplagt utifrån de ämnesområden som kommunen särskilt vill framföra synpunkter kring, där kommunen har haft utrymme att hänvisa till särskilda avsnitt i utredningen så görs detta.

Socialtjänsten

Trelleborgs kommun ställer sig positiv till förslaget om uppgiftsskyldighet i socialtjänstlagen. Kommunen delar utredningens bedömning att det behövs både förenklingar av den befintliga lagstiftningen och förbättrade rättsliga möjligheter för socialtjänsten att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen, samtidigt anser kommunen att det är av stor vikt att en ökad informationsdelning inte leder till ett lägre förtroende för socialtjänsten eller påverkar socialtjänstens möjlighet att utföra sitt huvuduppdrag.

Kommunen anser att det finns behov av vägledning och/eller förtydligande på nationell nivå eftersom det kan vara svårt för enskilda tjänstepersoner att bedöma vissa rekvisit i lagstiftningen som till exempel när ett utlämnade av uppgifter kan

anses bidra till att förhindra brott, eller kring den straffrättsliga bedömningen av vilket brott som uppgiften avser och vilken straffskala som är tillämplig.

Kommunen anser vidare att en tydligare lagstiftning tillsammans med insatser för att öka kunskapen kring sekretesslagstiftningen genom till exempel en nationell vägledning och utbildning skulle kunna leda till en kulturförändring där tjänstepersoner kan vara tryggare i sitt uppgiftslämnande utan oro att av misstag lämna ut för mycket information och riskera påföljder.

Skolan

Trelleborgs kommun är positiv till ett ökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen även från skolan men motsätter sig den uppgiftsskyldighet utan föregående begäran för skolan som föreslås i utredningen.

Påverkan på skolans möjlighet att utföra sitt uppdrag riskerar bli oproportionerligt stor om uppgiftslämnningen ska ske genom en uppgiftsskyldighet utan föregående begäran. En uppgiftsskyldighet riskerar att påverka elever, barn och vårdnadshavares förtroende för och tillit till skolan allt för negativt då det kan uppfattas som att skolan agerar som polisens förlängda arm. Uppgiftsskyldigheten riskerar också att ta så mycket resurser i anspråk att det kan påverka skolans möjlighet att utföra sitt uppdrag negativt.

Kommunen ställer sig dock positiv till ny reglering, exempelvis lagstadgad samverkan, eller förändring av befintlig reglering, så som sekretessbrytande bestämmelser, för att på annat sätt än genom en uppgiftsskyldighet åstadkomma att mer uppgifter lämnas från skola till brottsbekämpande myndigheter.

Om uppgiftsskyldighet utan föregående begäran trots allt införs för skolan bör omfattningen av uppgifter som ska lämnas vara mindre än vad som föreslås i utredningen.

11.4.3 Hur ser skolan på ett utökat uppgiftslämnande?

Kommunen delar huvudmännens, Skolverkets och Skolinspektionens inställning angående ökad informationsdelning från skolan till de brottsbekämpande myndigheterna.

11.5.3 En ny uppgiftsskyldighet

Kommunen instämmer i de farhågor som framförts av Skolverket och Sveriges kommuner och regioner.

11.6.3 ... och fullgöras av rektor

Kommunen anser att de argument som lagts fram för att lärare inte ska vara uppgiftsskyldiga i stora delar gäller även för rektorer.

Rektorer är redan idag en utsatt grupp med hög arbetsbelastning som riskerar att utsättas för hot och våld. Att i lagen peka ut rektorer som de som på eget initiativ ska lämna uppgifter till Polismyndigheten riskerar att göra dem än mer utsatta.

Av utredningen framgår inte vilka eventuella sanktioner som kan komma att riktas mot rektorer som inte uppfyller sin uppgiftsskyldighet. Eventuella sanktioner bör därför tydliggöras.

11.7.2 Uppgifter ska lämnas utan föregående begäran

Trots att Polismyndigheten har framhåvt att det inte är lämpligt att skolan får en skyldighet att lämna uppgifter om misstankar som rör bagatellartad brottslighet har utredningen föreslagit att uppgiftsskyldigheten inte ska begränsas till viss brottslighet. Det framgår av avsnitt 11.9 (sida 437) att uppgifterna som ska lämnas omfattar inte endast elever eller barn som går på skolan utan även exempelvis personer som vistas i anslutning till skolan. Av samma avsnitt framgår att uppgifter som kan komma att bli aktuella för överlämning är exempelvis närvaro respektive frånvaro eller att nära anhörig misstänks begå brott.

Sammantaget ger detta en bild av en oerhört omfattande uppgiftsskyldighet för skolan. Kommunens uppskattning är att sådana uppgifter som träffas av förslaget kommer till rektors kännedom drygt fem gånger per dag avseende en högstadieskola om ungefär 500 elever. Beaktande den administration som uppgiftslämningen innebär och den intresseavvägning som rektor i varje enskilt fall ska göra kommer tidsåtgången vara betydande. Kommunen ställer sig frågande till om det är möjligt för en rektor att uppfylla uppgiftsskyldigheten så som förslaget är utformat. Det kan även ifrågasättas om Polismyndigheten har möjlighet att ta om hand och använda all den information som skolan åläggs lämna.

11.7.3 Intresseavvägning

Utredningen bedömer att uppgiftsskyldighet är enklare för den enskilde tjänstepersonen att tillämpa än sekretessbrytande bestämmelser (avsnitt 11.5.3 sida 409.) Kommunen bedömer att det kommer vara lika svårt för en rektor att göra en intresseavvägning i varje enskilt fall som att tillämpa bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen. Rektorn behöver vid en intresseavvägning exempelvis kunna avgöra vad som utgör kvalificerad brottslighet. Kommunens uppfattning är att rektorerna kommer behöva stöd av huvudmannen för att göra intresseavvägningarna. Detta kommer att leda till en ökad arbetsbörda även för huvudmannen, med risk för att uppgifter lämnas över till Polismyndigheten senare än önskvärt.

Särskilt skyddsvärda uppgifter

Kommunen ser det som positivt att det införs en intresseavvägning för de uppgifter som kan anses vara särskilt skyddsvärda, till exempel uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt.

Kommunen anser att det bör förtydligas vilka uppgifter som ska anses som *särskilt skyddsvärda uppgifter*. Det är en självklarhet att uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt ska anses som särskilt skyddsvärda men det finns ingen definition i lag om vilka uppgifter som är särskilt skyddsvärda. Det finns därför en risk att myndigheter förhåller sig olika till benämningen *särskilt skyddsvärda uppgifter* vilket kan leda till att intresseavvägningar ger olika resultat beroende på vilka uppgifter som anses som särskilt skyddsvärda.

Sekretesskydd för uppgiftslämnare

Kommunen vill särskilt uppmärksamma behovet av en utredning gällande sekretesskydd för tjänsteperson som lämnar uppgifter då

uppgiftsskyldigheten annars riskerar att sätta enskilda tjänstepersoner i en utsatt position. Det bör i sådant fall utredas om det kan sekretesskyddas vem som lämnar uppgiften samt om/vilka sanktioner som kan bli aktuella för den som inte uppfyller uppgiftsskyldigheten.

Ordförande

.....
Ann Kajson Carlqvist (M)

.....

Sekreterare

.....
Sofia Norman

.....